

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

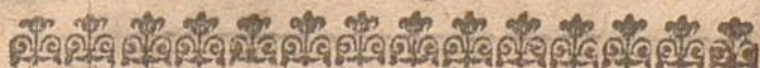
Vita S. Lamberti Martyris, Episcopi Tvngrensis: Leodiensis Ciuitatis, & Ditionis Divi Tvtelaris

Roberti, Johannes

Leodii, 1633

S. Lamberti Martyris Trivmphvs Bvllonicvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44084

S. LAMBERTI MARTYRIS
TRIVMPHVS BVLLONICVS.

NIHI frequentius in Christianorum Regum, ac Principum Historiâ quam Ecclesias ab illis, & Basilicas extructas, traditaque ijs opulenta prædia, agros, ac Prouincias totas: idque, vt ipsi æternum victuris Chartis loquuntur, *Pro refrigerio animarum suarum*. Hinc videlicet ipsæ Ecclesiæ, earumque Pastores, & Episcopi, ex modicis inijs, ad eam prouecti amplitudinem, & maiestatem, quam iam conspiciamus.

Leod. Ecclesia splendor & auctus. Sed, vt de alijs Ecclesijs sileam, Leodiensis certè, quam longè, lateque sese diffuderit, non modo Spirituali, quàm vocamus, potestate; sed & Politicâ, ac Ciuili, nemo est, qui igaoret.

Muli Imperatores, Reges, Principes, magnis eam opibus, ditionibusque

S. LAMB. MA. TRIVM. BVLL. 201
busque auxerunt, ac ditarunt. Ne-
que hoc tantum in eius primordijs:
sed & deinceps constitutam iam, &
roboratam, magis etiam, magisque
ornarunt. Taceo alios. Heros ille
Godefridus Bullonius, Terræ San-
ctæ Vindex, & Recuperator, Bullo-
nium, Castrum suum ei attribuit,
huius Triumpho, quod iam scribere
instituimus, nobile argumentum.

CAPVT I.

*Castrum Bullonium, ut in Ecclesiæ
Leodiensis ius, ditionemque
transierit.*

IGITUR Godefridus Bullonius,
cum memorabilem illam expedi-
tionem moliretur, quâ Terram re-
cuperaret, Christi Seruatoris nostri
vestigijs calcatam, & consecratam;
videretque id sine magna pecunia-
rum vi, humanitus prestari non pos-
se: quæcumque possidebat, distra-
here aggreditur, ut esset, quo & im-
mensi

God.
Bullo-
nius bel-
lum Sa-
crū ma-
ditatu

*Bullonij
Castri
situs,*

mési belli sumtibus sufficeret; & tot egenorum, atque oppressorū Christianorum inopiam subleuaret. Erat illi præter alia, Bullonium, Arx, (Castrum vulgo dicebant, hodiéque dicunt: quo & nos nomine deinceps utemur) in confinibus duorum Regnorum, Westrasia, & Austrasia, siue mauiis, Francia, & Lotharinga sita.

& ingenium.

Rupes est vndique abrupta, atque ea altitudine ardua, vt in cælum ipsum vertice minari videatur. Alluit vtrimque Symois fluuius, ac locum suo apte ingenio inaccessum, magis etiam munit, protegitque. Scopuli circumquaque intercisi, nubium potius, quàm saxorum speciem præbent, æqui ipsis nubibus. Accessit ad naturam, artis quoque molimen, quo vtroque factum est, vt qui impositum Castrum teneat, nihil, nisi è cælo vereri possit. Neque aquæ copia deficere potest, magnum obsessis solatium. Nam ex

eo, quem dixi fluuio, ad omnem
 vsum semper tutò hauriri potest. Ad
 hoc, circumiecti vndique condensi
 saltus, duùm fere miliarium spatio,
 qui præangustis, & anfractuosis se-
 mitis, vix singulis expeditis homini-
 bus, nedum exercitibus impeditis,
 transitum, nisi malignum, & ini-
 quum præbeant.

Ex hoc Castro, crebræ fiebant in
 fines Leodiensium, excursiones, *Prada*
 molestiâ & damno insignes. Direc- *inde in*
 tiones, furta, latrocinia, cædes, quo- *Dictione*
 tidiana erant. Neque tum satis vi- *Leod.*
 rium in Episcopo Leodiensi erat, vt
 hæc tanta mala amoliretur: maximè
 cum non iusti hostis ritu, sed Pædo-
 num defultorio more grassarentur.

Sed, vt ad Godefridum redeam, *Bulloniâ*
 hoc quoque Castrum, Hierosoly- *venale.*
 mam petiturus venale proponit.
 Erat eâ tempestate Leodiensis An-
 tistes, Obertus, prudentiâ, animique
 magnitudine, cum plærisque supe-
 riorum, comparandus. Is, postquam
 intellexit,

Obertus
Episc.
Leod.
emissioni
animum
adiicit.

intellexit, venale id Castrum esse, ad illud mox animum adiecit; secum haud absurdè reputas, si illud Ecclesiaz suæ adiungere posset, magnum se pretium operæ facturum: quippe cum illa, quæ dixi incommoda eo pacto tollerentur; & vtriusque Regni paci, & tranquillitati consulere-
retur.

Obertus tamen minimè commodum ratus, præpropere animum illum suum prodere, quod præter alia etiã pecuniæ inopia obstaret: maiorem oportunitatem expectans, Divinæ Providentiæ totam rem commendavit.

Nec diu factum est, cum eâdem utique Providentiâ stimulante, Godfridus *Obtulit Beatae Virgini* (verba veteris Scriptoris, qui rei gestæ intererat) *et pio Martyri, prædictum Castrum, ob memoriam animarum Prædecessorum suorum, conditione interpositâ, ut, si intra tempus præfinitum à se, vel à suis successoribus tribus, quos ipse*

ipse præscripserat, non redimeretur, deinceps Possessio, sicut diuiserat, cum Castello, in totum tempus, Ecclesia assignaretur.

At Episcopus, satis gnarus, pietatis & misericordiae causâ, vndique etiam ex sacro Thesauro, licere aurum, opesque impendere; iudicauit, antequam talis occasio elaberetur è manibus, pecuniam emtioni necessariam conficere. Ipsum igitur S. LAMBERTI loculum, crustis aureis regificè coniectum, per pium sacrilegium nudat: ac præterea, aurum, argentum, gemmas, & quæ cætera variarum toto Episcopatu Ecclesiarum, pretiosa ornamenta erant, contrahit, atque ex illis, mille, trecentas argenti marcas (pecuniae genus est, & reiparum hodie notum) redigit: *Cassa emit.* *strum eo argento emit, & tot mala, quæ paulo ante memorabam, redimit.*

Hic ego Lectorem monendum duco, antiquum Scriptorem, (vt ex eius

eius verbis, suprâ positis, constat) videri iudicasse, Castrum Bullonium à Godefrido, Leodiensi Ecclesiæ dono datum: & tamen rursus asserere, pecuniâ idem comparatum. Hæc quomodo conciliem non video, nisi si dicam, reuera donatum esse; & pecuniam, quæ longè infra iustum pretium esset, tanquam honorarij loco datam, aut, vt firmior ipsa donatio esset, additam illam pecuniam, vt emptio potius, quam donatio censeretur.

Quidquid eius sit, Dux Bullonius Hierosolymam abiit; tres hæredes, qui soli Bullonium ex pacto redimere poterant, diem suum obierunt: atque ita Castrum Leodiensi Ecclesiæ, vt proprium, perpetuumque mansit. Fuit ea possessio pacifica, ac tranquilla, non modò quoad vixit Obertus; verum etiam, quàm diu Episcopatus clauum, Fredericus, & Albero eius nominis primus, proximi Oberto successi, tenuère.

CAP.

CAPVT II.

*Bullonij Castri Troditio,
& Occupatio.*

QVÆ de Bullonij emtione, & possessione narrauimus, anno Christi Domini millesimo, nonagesimo sexto, contigere.

At anno millesimo, centesimo, trigesimo quarto, cum Alexander sextum annum Episcopatu Leodiensi præfuisset, ingens calamitas interuenit.

Turbatus erat totius fere Reip. *Turbatus*
Christianæ status, Romanam Eccle- *tus Resp.*
siam gubernante Innocentio secun- *Chri-*
do. Imperatoribus Lothario, & *stiane*
Conrado: Lotharingæ Ducibus *status.*
Godefrido Louaniensi, & Pagano
de Lemburg. Nutabant omnia dis-
fensionum motibus: iacebat in iudi-
cij Iustitia: impune quæuis scelera
patrabantur. Leodiensis potissimū
Ecclesia, eiusque ditones rapinis
cædi-

*Maxi-
mè Epi-
scopus
Leod.*

cædibus, incendijs vastabantur. ne-
que à quibusuis; sed ab ijs maximè
qui si alij omnes insurgerent, eam
tueri, & propugnare debebant.

*Rainal-
dus im-
piorum
Dux.*

Scitum est, multos omni ævo
fuisse, qui in aquâ turbidâ piscari a-
ment. Ex ijs tum fuit Rainaldus Ba-
rensis Comes, homo sæuus, prodi-
tionum, proditorumque, omnibus
notissimus antesignatus. Hic ad re-
liqua flagitia sua hoc etiam addidit.
Custodes Castri Bullonij, pecuniâ,
ac promissis corruptos, eò adduxit,
vt ipsum Castrum perfidè prode-
rent, ac sibi traderent. Itaque no-
cturno furto, sceleris, ac probri arti-
fices nequissimi, funibus, cum aliter
nequirent, Prædonem omnium fœ-
dissimum, sursum attrahunt, eique
S. Martyris LAMBERTI Arcem de-
dunt.

*indeque
prædas
in Leod.
agit.*

Ex hoc igitur Castro, quod pau-
lò prius Leodiensibus fuerat perfu-
gium, Leodienses ipsi vexati cœpe-
runt, & eadem ab Rainaldo pati,
quæ

quæ antè quàm Obertus illud Ecclesie suæ adiunxisset. Et quidem, cum non satis viribus polleret Albero Episcopus; qui Alexandro successerat, vt atrocina compescerets & Regem, & Romanum Pontificem semel, iterumque adiit, opem postulans; sed semper irritus: quòd Rainaldus, eiusque emissarij mendacijs, fraudibusque omnes humanitatis, atque Iustitiæ aditus vbique occluserant. Itaque crescentibus malis, tum alia dira patrata sunt: tum oppidum Leodiensis ditionis, cui à loci situ, Fossæ nomen, à Rainaldictis, exustum est, ne Ecclesiâ quidem, & Sacratio saluo.

CAPVT III.

Castri Bullonij obsidium, & aliquot hostiles occurfus.

OCCLVSA igitur æquitatis viâ, cum aliter non posset armis agendum ratus Albero, & Bullonium

*Albero
Episc.*

O niura

nium obsidendum : paucis consilium communicat, ijsque fidissimis. Quibus cum probaretur, strenuissimum quemque è nobilitate conuocat, iuberque quam citissimè, atque maximè occultè, copias cogi, non tam hominum multitudine, quàm virtute, & animis pollentes. Parent illi propensè, & intra paucos dies manum voluntariorū contrahunt, vt numero modicam, ita arte militari, & fortitudine, Rainaldistis graffatoribus formidabilem, vt rei ostendit euentus.

*Volones
cogit.*

*ducit q̄
in hoste.*

Hos Episcopus, DEO, & tam iustâ causâ fretus, Bullonium ducit. Porro ita accidit, vt eodem ipso die, Rainaldi filij duo, Hugo, & Rainaldus, iuuenes animis præferoces, & parenti perquam similes, in Leodiensem agrum ad solitas prædas agendas, irruerent, multitudine stipati gladiatorum, qui eiusmodi palmas frequenter retulerant. His nihil minus expectantibus occurrunt Leodienses.

ses. Principium belli felix, & omen
 faustum fuit, LAMBERTO iam tum *Hostes*
 suos adiuuante. In fugam vertun- *pradant-*
 tur Rainaldini, rati multo maiorem *tes. &*
 esse Exercitus Dei multitudinem, *palantes*
 quos in insidijs latere sibi finge- *aggredi-*
 bant, panico terrore correpti. Leodien- *unt.*
 ses successu læti, alacres insequuntur
 pavidos, & lætis segetibus excepti,
 castra sub Arce Bulloniâ ponunt,
 & quatenus opus visum est, muniunt.

Hic in omnem rei bene gerendæ
 occasionem intenti, deprehendunt
 molam frumentariam, obsessis val-
 de oportunam, cuius rotæ aquâ Sy-
 moentis in arctum per canales arte
 factos, coactâ in gyrum agebantur,
 & lapidibus contigujs iniecta fru-
 menta in tenuem farinam, pani con-
 ficiendo aptam, suo affrictu redige-
 bant. Addiderant Castri inuasores
 machinam, ex quâ molam protege-
 rent, & quosuis propinquantes te-
 lorum, aut saxorum turbine, illæ si
 ipsi, commodè arcerent. Hanc oportu-
 nitatem

tunitatem Leodienſes obſiſſis adimere aggrediuntur.

Henrici Erat in Exercitu Henricus, Na-
Namur murcenſis Comes, iuuenis animo
cenſis ingens. Hic audaciſſimos quoſque
Comitis hortatus, ac ſecum rapiens, fluium
virtus. eques ingreditur, canales, quos dixi,
 diſſipaturus. Sed dū ferocius, quā
 cautius, rem gerit, ipſe iaculo crus
 ſancius, equo conſeſſo, in flumen de-
 cidit: vnde ſuorum auxilio emerſus,
Hoſtiū obligato vulnere, mox ad inſtitutū
mola reuerſus, & multo quam antè acriori
frumen- canales perfregit, & molam inertem
raria reddidit, atque inutilem. Hæc primo
corrumpitur. obſidionis die à Leodiſenſibus felici-
 ter patrata, animos addidere obſi-
 dentibus, obſeſſis ademere.

Illorum tamen ſollicitudinē valde acuebat duplex timor: ne & obſeſſi ex Caſtro erumperent, maiore numero, quā ab ipſis tanto paucioribus, ſuſtineri poſſet; & Rainaldus ſenior ex aduerſâ parte, ſuppeticas filijs ferret. Accedebat comitatûs
 inopia:

inopia: non ausis inſtitoribus, per itinerum tortuoſas anguſtias neceſſaria deferre. Sed paulatim creſcente Leodiensium multitudi- ne, & proſpero rerum lætiorum ſucceſſu, id incommodum ſublaturum eſt.

Animos addebat Præſul Albero, nuſquam abſens, cuius vigilantia, & cohortatione, ante vitam, quam obſidionem, relinquere omnes decernunt.

C A P V T III.

S. LAMBERTI *Corpus in Caſtra*
deſertur.

CRESCBAT in dies Legiacorum Militum alacritas, & ſpes potiundi Caſtri, per immane ſacrilegiũ S. LAMBERTO erepti. Sed cum quæ hætenus præclare gesserant, ipſi S. Martyri omnia attribuere; haud abſurdè ijs in mentem venit, multo maiora, atque adè victoriam, ſperari poſſe, ſi ipſe Sanctus, cui militare

Q 3. ſe pro-

S. LAM-
BERTI
Corpus
ab Exer-
citu pe-
titur.

se profitebantur, castris suis, Dux, & Archistrategus adesset, Ergo ad Episcopum Proceres frequētes coeunt, & totius exercitus sententiam, praescesque proponunt; rogantque, & vehementer obtestatur, uti S. LAMBERTI Corpus, eò deferri iubeat, Militi praesidium, obsessis terrorem, belli finem.

Tergiu-
ersatur
Episco-
pus.

Difficile id primâ fronte Antistiti visum: cum ita diceret, Non solere eiusmodi sanctorum pignora facilè attraheri: neque verò id sibi fas esse, nisi Metropolitanò, alijsque Episcopis consultis: atque etiam vicinis Principibus: ita Ecclesiae disciplinam esse. Cæterum ea fuit Ducum, totiusque exercitus in hoc postulato, constantia, is fervor, dictitantium id sibi haut dubiè ab ipso Martyre suggestum, ut negarent, se ulterius militaturos, nisi quod piè, & summo iure petebant, concederetur. Pergebat tergiuersari trepidans Episcopus, sed cum aliter studio

dio flagranti incensis satisfacere se
 non posse animadverteret: Archi-
 diaconos, quos secum in Castris ha-
 bebat, consulit. Iis assentientibus,
 & necessitatem inculcantibus, Hen-
 ricus Præpositus, & Archidiaconus,
 Leodium legatus mittitur: & cum
 Clero, Populoque ita agit, vt, etsi
 nonnulli initio abnuerent; ad ex-
 tremum tamen omnes assentiren-
 tur: Quinetiam vltro multi se ad
 Exercitum augendum offerentes,
 ituros tamen se negarent, nisi præ-
 cedente totius expeditionis Duce
 LAMBERTO. Populo itaque fre-
 quentissimo concurrente, Loculus
 Sacrarum Reliquiarum cultos non
 sine trepidatione, & iacro horrore
 mouetur, & ante crepusculū, in om-
 nium conspectu, in publico locatur.

*Sed rati-
 one, &
 piâ im-
 portunni-
 tate vi-
 etus, as-
 sentitur.*

Die altero, pompâ, & apparatu, *Ergo de-*
 quam fieri potuit, maximo, Sacer- *fertur:*
 dotum humeris defertur, non magis
 Ecclesiastico cātu, & hymnis, quàm
 lacrymis omnium, & pijs suspirijs,

*deferere
Mosâ
fluvio.*

comitantibus. Præcedebat Martyrê,
S. Crucis, in quâ Martyrum Dux,
& Agonotheta, salutem nostram ope-
ratus est, insignis portio. Miosa flu-
uius utramque sarcinam velut exul-
tans, excepit.

*Concur-
sus Po-
puli, &
pugna gra-
vulatio.*

Occursum populorum è pagis, &
villis circumiacentibus, facilius est
cogitatione assequi, quam stilo ex-
primere. Primâ nocte in villâ Vffey,
vigilatum potius, quam dormitum
est, cereis toto Templo, in quod Re-
liquiæ delatæ, dici speciem præben-
tibus.

Alterâ, in Telin excipiuntur. Nec
defuere Prodigia: inter quæ in pago
Freitura, cæco lumen impertitum.
Tertium hospitium Vilanciæ fuit:
quo loco ab exploratoribus nuntia-
tur, Rainaldum Barensem Comitem
haud procul abesse cum exercitu pe-
ditum quindecim millium, & quin-
gentorum equitum: viderique eo
die pugnaturum: qui dies erat tertius
Kalend. Septemb. Hoc nuntio ani-
mis

mis quidam consternati, è Castris le
 subducunt: at alijs animus potius ac- *Terror*
 cessit, reputantibus, in S. Crucis, & *panicus*
 magni Martyris conspectu, hostes *quorū-*
 tantæ impietatis sibi conscios, dor- *dam.*
 sum potius, quàm vultum ostentu-
 ros. Neque eos opinio fefellit. Nam
 Rainaldini, comperto, adesse LAM-
 BERTVM, cuius perduelles, eius Ar-
 cem, immani sacrilegio inuaserant,
 horrore attoniti, destinata perficere
 non sunt ausi: maximè, cum simul
 spargeretur, cum S. Martyre ingen-
 tem exercitum aduenisse, cui ipsi,
 nec numero, nec viribus comparan-
 ti essent. Sic olim Philistæi trepida-
 bant, cum in Israëlitarum castra de-
 lata esset Arca Fœderis.

Interea Leodienses Martyri suo
 occurrunt; in eius conspectu humi-
 strati, pias lacrymas fundunt: & mi- *Castris*
 litari cum acclamatione, & cum fe- *Martyr*
 sto tympanorum, tubarumque re- *excipi-*
 boatu in Castra deducunt. *unt.*

O J CA.

CAPVT V.

Prodigiosa de Hugone, Rainaldi Comitis filio, Obsessorum Duce.

ERANT in Castro Bullonio duo Comitis Rainaldi Filij, Hugo, & Rainaldus : quorum ille, patris loco, Obsessorum Dux. In hoc mira ostendit suis, non magis corpore, quàm animo, & virtute præsens LAMBERTVS, quæ paucis exequat.

*Hugo.
Rainaldi filius
à S.
LAMB.
perculsus,*

Principio, è fenestrâ prospiciens, vix aduentantes sacras Reliquias obseruauerat, cum horrore totum corpus concussus, velut exanimatus corruit. Atque inter suorum manus sublatus, vbi primum ad se redierat: vocat fratrem Rainaldum, & è proceribus familiarissimum quemque. Tum altè ab imo pectore ductis suspirijs, *Quàm diu, inquit, contra ius, fasque*

fasque, in DEVM, Sanctosque eius. *G* Dedi-
 guntum more, arma feremus? An ita tionem
 cæci sumus, ut non animaduertamus, *C* Castri
 hostium copias in dies augeri, atque ad *suades.*
 eas, *C*ælestium quoque auxilia accedere?
 Sanè contra hos, neque loci oportunitas;
 neque patris mei nos diu *E*xercitus tu-
 tabitur. Quid multis verbis opus? Adest
 inuictus *M*artyr LAMBERTVS, cuius
 Domum per summum scelus occupau-
 mus. Cedamus *I*ustitiæ, cedamus *S*an-
 cto, cedamus *D E O*. Dum tempus est,
 veniam, pacemque oremus: ne, si perui-
 caciter in impietate obfirmati, iniquum
 bellum traxerimus; mortaliū, immor-
 taliūque supplicijs maitemur.

Vera eum memorare constabat:
 neque erat, qui iret in facias: sed pra-
 uitate corrupti Ducum animi,
 vulgaria illa obijciunt: *P*raeprope- *Nec*
 re de deditioe inferri sermonem: *D*ucibus
*V*ix obsidionis esse primordia: *A*r- *per*sua-
 cem esse inexpugnabilem, commea- *det.*
 tum, atque arma in longissimum
 tempus, suppetere, & superare:
*I*uuen-

Iuuentutis animos inuitos esse. Quibus oculis aspici posse Rainaldi Comitis os, cui Sacramentum dixissent? Quid responsuros ijs, qui formidinem, ignauiamque meritò exprobrarent, mulieribus potius puerisue, quàm viris, aut militibus dignam? Itaque animum resumeret, & pectus masculi cogitationibus roboraret, ac meminisset, cuius Herois sanguis esset.

*Hugo
nihilominus
urget.*

At Hugo impijs istis monitoribus nequaquam acquiescere: negare, se humanarum virium metu moueri, quem omnes hætenus nouissent intrepidum. Cæterum vbi Diuinum Numen hominum consilijs se opponeret, non fortitudinis esse, sed furoris, contrà tendere.

Mittitur Miles ad Comitē Rainaldum.

Persistebat in sententiâ infortunatus Iuuenis, & urgente intrus conscientiæ flagello, deteriora in dies se pati testabatur: donec peiora veriti commilitones, LAMBERTO cuidam militi persuadent, vt per occultam viam, & nota diuortia ad Comitē se penetraret, eiusque mente, siue
iussa

iussu accepto, festinatus rediret. Ille *Alia omnia ad*
 omnia pollicitus, nihil præstitit, sed *omnia a-*
 ad latrocinia versus, frustra expecta- *git.*
 tes obessos, & hiantes delusit

Transactis igitur diebus, quibus *Hugonis*
 eum rediisse oportuerat, Hugo de- *furor,*
 sperationis certus, & extremæ amē- *& fortè*
 tiæ iam proximus, clamitare, se de- *reali Ge-*
 ceptum, se perditum; & mox infestis *niy infi-*
 manibus, pectus, faciemque tunde- *dentis.*
 re, crines vellere, toto corpore sic
 agitari, vt nefarium spiritum obsi-
 dentem, & torquentem facilè agno-
 sceres. Verba illius nulla, nisi mani-
 festi delirij comperta: excepto, quod
 illa sæpius audiebantur: Quærite
 consilium, Quærite consilium. Sed
 frustra videlicet ista omnia. Nam il-
 li, consilij expertes correptum mise-
 rum Adolescentem, secretiorem in
 locum deferunt, manibus eius vin-
 ctis, pedibusque, ne, vti ceperat, se
 lacerare pergeret, & prorsus dilania-
 re: cum ille nihilo secius linguam
 mordicus concideret, & paternæ
 nequi-

nequitia, se uis in seipsum carnifex,
pœnas lueret.

CAPVT VI.

*Obsessorum extrema desperatio: Diuina
in Obsidentes Beneficia.*

*Obsesso-
rum de-
speratio.*

*Rainal-
dus in-
nior ad
patrem
ire pa-
rat.*

*Equus
insolens
prodeire
negat.*

OBSESSI ad vltima malorum re-
daeti, concilium cogunt, &
quid consilij, desperatis rebus, ca-
piendum, sedulo exquirunt. Visum
omnibus Rainaldum iuniorem ad
patrem amandandum, vt de omni-
bus certò cognosceret, rogaretur-
que omniium nomine, vt Arcem
alienam præoptaret amittere, quàm
propriam Hæredem. Paratur eius
itineri equus generosus, qui vnus
fere reliquus erat. Sed ecce in qua-
drupede etiam triste prodigium. In-
sternitur, frænos ore suscipit: Sed
vbi è stabulo prodeundum fuit, hæ-
rere, restitare, nec equisonis voci,
aut popismati; nec flagello, aut cal-
caribus cedere. Simulacrum potius
equi,

equi, quàm equus videbatur. Planè apparuit illud, *Fallax equus ad salutem*. Et, vt magis appareret, cuius hæc nutu fierent, die altero, cum idem equus à Domino suo dono mitteretur Comiti Namurcensi, qui inter obsidentes in paucis eminebat: alacer, & acer è stabulo prodijt, & eidem Comiti se velocem, & bellicosum exhibuit.

Porro obsessi, in se mutuo coorti, & inuicem suspectantes, alij in alios districtis pugionibus, bacchantium in morem, irruerant, & foedè, noctibus maximè sese concidebant, aut trucidabant. Neque, si causam quaereres, vnus quisquam erat, qui vel probabilem vllam indicare posset.

*Obsessi
in se
mutuo
coorti.*

Alia longè facies in S. LAMBERTI exercitu erat. Cuius Martyris Corpus in modico Tentorio, tamquam Sacello, collocatum, eâ Castrorum parte, quæ S. LAMBERTI Pratum dicebatur, fluuio proximâ,
 ipsis

*Suppli-
cationes
ad S.
LAM-
BERTI
Corpus.*

ipsis Castris, ut præsens Numen, præsidebat. Circà, ut olim circa Arcam Testamenti, Sacerdotes, & Clerici tendebant, & partitis vicibus, & temporibus, manè, meridie, ac vesperè, laudes DEO, Sanctoque canebat, auxilium è cælo expectantes. Neque dubitare fas est, quæ deinceps, exponemus præclarè à Leodiensibus contra inuasores, gesta, ex hoc veluti fronte promanasse. Hoc ex ijs, quæ iam subiungimus clarè licet animaduertere.

*Läbertinorum
imprudens au-
sus in
bonum
versit.*

Machinam, quam antè diximus, ab Arcis præsidiarijs extructam fuisse, Läbertini temerario potius, quam prudenti ausu, cum inuasissent; iniecto igni, nequicquam telorũ grandine propugnãtibus obsessis, in cineres redege're. Quod omittendũ non est, sacrificio omnes prius lustrati erant, & criminum ritè præmissã Exomologesi, à Sacerdotibus, ijs exoluti.

Cæli temperies viginti totos dies,
adeo

adeo grata, & amœna, vt antiqua il-
 la Columna ignis reduc̃ta per no-
 ctem videretur: eius enim vicem,
 candida, & argenteum micans Luna
 radiabat, & exercitum, cœlestes ip-
 sa fiderum acies intercurrens, illu-
 strabat.

Accedebat omnium rerum co-
 pia, non modo quæ ad vitam, sed &
 quæ ad voluptatem: & si quis abuti
 vellet, luxuriam. Nec defuere in tan-
 to numero, qui abuterentur. Atque
 ij velut contagè alios trahentes, pau-
 latim liberius obloqui Ducibus, im-
 properare ignauiam, & moras odio-
 sas, tædio frangi, & iam palam impe-
 ria detrectare: quidam etiam signa
 deserere, & subducere se è Castris.

Hæc DEI videlicet prouidentia
 permittebantur, vt clarius constaret
 omnibus, cui nam ascribenda esset,
 quæ aliquanto post secuta est victo-
 ria, & Triumphus.

Aderat dies decimus quintus Kal.
 Octob. S. LAMBERTI natali conse-
 cratus.

*Serenâ
 facie
 calum
 ysdem
 fauet.*

*Rerum
 omnium
 copia:*

*quâ abis-
 si quidâ,
 diffugiis*

cratus. Eo die Martyris patrociniis, potius quam suo numero, aut viribus freti Leodienses, in Castrum, vi subire parant. In proximas igitur silvas concurrunt, ligna certatim deferuntur, & in struem aggerantur, turri lignæ incendendæ, cui à Bello-Monte nomen. Sed hic iterum, ne, suæ industriæ, aut fortitudini tribuerent victoriam; remora obijcitur. Aduersus enim ventus, tanquam si pro obsessis pugnaret, obsidentium ora fumo, flammâque obruebat. Et accedebat ab obsessis in subiectos grando telorum, saxorumque omne genus. Connixi tamen fortiter urgebant, constanterque, LAMBERTVM mente, LAMBERTVM ore, & clamore, bonâ spe pleni, ferentes.

*Ventus,
& fumus
Leodiensium
festurabat:*

*Sed subuenit
LAMBERTVS;* Affuit suis, temerè licet, imprudenterque nitentibus, S. Martyr. Satis constat, tanto in numero subeuntium, debacchante licet ab hostibus, missilium procellâ, vix vnum aliquem

quem fuisse, qui se vulnus, aut aliud incommodum accepisse quereretur.

Evaserant iam in superiora, è LAMBERTI Exercitu, audacissimi *cuius o-*
 quique, duce Namurcensi Comite, *pe in*
 cuius eo in assultu præcipua fortitu- *Arcem*
 do enituit: cum obsessi, ad extrema *quidam*
 deducti, supplices in sequentem *enitun-*
 diem inducias petière: quas, ingruen- *tur.*
 te iam nocte, ab obsidentibus obti-
 nuerunt.

CAPVT VII.

*Eger Hugo in Castra ex Arce defertur,
 & ab Episcopo noxis exsoluitur:
 Arx S. LAMBERTO deditur.*

DIE insequente, Henticus Sal-
 mensis Comes, Rainaldi è so-
 rore nepos, in Castra profectus, Epis-
 copum adit, rogatque, Arcem sibi
 ingredi liceat cognatorum visendo-
 rum gratiâ. Quod post maturam de-
 liberationem permissum. Igitur vt
 Hugonem conspexit depositum, &

P 2

oculos

oculos iam in morte certâ natantes, circumuoluentem : postquam tam acerbo spectaculo illacrymauit; obsessos, proceres maximè, conuocat, & monitos, haud dubiè Vltoris Dei eam esse manum, & S. Martyris manifestam vindictam, sua repetentis; timendumque singulis, quod Duci euenisset: hortatur ad deditiorem. Nox consilio capiendò impensâ.

*De dediti-
one a-
gitur.*

Fuit ea nox horrida, atque etiam horrenda. Pluuiæ, procellæ, tempestates, omnia, etiam obsessorum animos, repleuerant, reputantium, non tam ad casum, aut naturam, omnia ista referenda, quàm ad eandem diuinam vltionem. Contra verò Leodienses, non vanè existimantes, ipsam *Creaturam armari ad vltionem inimicorum, & pugnare pro ipsis contra insensatos*, non iam Orbem terrarum, sed Orbes Cælorum; asseriebant, etiam qui in môtis supercilio sub armis pernoctabant, nunquã se facilius & iucundius belli labores tolerasse.

Vbi

Vbi dies illuxit, Salmensis è Ca-
stro descendens, Episcopum, lacry-
mis perfusus, etiam, atque etiam ob-
testatur, ipse, & ceteri Proceres per-
mitterent, vt desperatus Hugo ad S.
LAMBERTI corpus deferretur. Pre-
ces simul, & promissa ab obsessis af-
ferebat, quibus bonâ fide sponde-
bant, intra septem dies Arcem tradi-
turos, nisi interea auxilium à Rainal-
do aduenisset. Et, ne vana pollicita-
tio censeretur, Hugonem pro obsi-
de interea mansurum offerebant.
Visa postulata digna, quibus annue-
retur.

Iraque in lectulo delatus Hugo,
Episcopo offertur, mutus, & mentis
impos: nisi quòd solum Episcopum
agnouit, & titubante voce, *Dominum*
vocitavit, & ab excommunicatione,
peccatisque absolui enixè petijt; il-
lud maximè memorans, quo illius,
& S. LAMBERTI Arcem inuaserat, &
occupauerat; ditionem vexauerat.
Vtrumque ab Episcopo, eius mise-
rijs

*Hugo
supplex
ad S.
LAMB.
defer-
tur.*

rijs illacrymante, impetratum. Porro Salmensis ad Hugonis Patrem Rainaldum, cum eo, de filii infelicitate, & Arcis deditioe, serio, vt omnium spectator, acturus.

*Deditur
Aix S.
LAM-
BERTO.* Consternatus Rainaldus, & sero tandem, tot plagis edoctus, sapiens, in deditioem, inuitus licet, consentit, si modo Hugo filius adhuc in viuis esset. Et erat. Itaque deditio statim facta: obsessis, corporibus, rebusque saluis, abire concessum.

*S. LAM-
BERTVS
Victor in
Arde
candit.* Iunior Rainaldus, Hugonis frater, ad S. Martyris feretrum, & ipse æger, adductus, & fratris exemplo, Episcopi absolutionem petens, obtinuit: pollicitus, quoad viueret, nunquam LAMBERTI ditionem, resue vllâ ratione læsurum. Inuasores igitur Castro egressi, Martyri, Episcopo, cæterisque Leodiensibus locum cedunt: in quem ritè purgatum, S. LAMBERTI Reliquiæ deferuntur, & in Ecclesiæ meditullio, quàm decentissimè

centissimè collocantur.

Observarunt, qui aderant, id contigisse eâ vesperâ, quæ S. Mauritij, sociorumque eius, natalem diem præit: vt sic videretur Martyr noster, tot aliorum Martyrum agmine stipatus, nobili victoriâ reportatâ, TRIVMPHVMagere. Et reuera agebat.

C A P V T VIII.

Hugonis mors. LAMBERTI
TRIVMPHANTIS *Leodium*
reditus.

TAM feliciter, & mirabiliter re-
ducto in potestatem, & ditio-
nem S. LAMBERTI, Castro Bul-
lonio: Triumphans ipse sanctus,
Leodium reuectus est. Sed cuenit
prius aliquid, quod non expediat
siluisse.

P 4

Ado.

Adolescens Hugo, delatis in Ar-
 cem, vti memorauimus, S. LAMBER-
 TI sacris pignoribus, ipse in eiusdem
 Martyris Tentorium, quod in Ca-
 stris erat, deferri petijt. Quod vti fa-
 ctum est, mox sibi, & sanæ menti,
 tamquam postliminiò, restitutus,
 sacro Christi Corpore refectus: Mar-
 tyri Triumphum gratulatus, & Epif-
 copo, alijsque multas idem talem
 gratias ob exhibitam caritatē, agens;
 bonæ spei plenus, vitâ solutus est.
Raptus fortè DEI misericantis nutu,
 est præferuidæ naturæ iuuenis, ne
 malitia iterum, mutaret intellectum,
 aut fictio deciperet animam illius.

Postridie, oblato Eucharistico
 Sacrificio, fortissimus Victor, atque
 TRIUMPHATOR augustissimus
 LAMBERTVS, effedo impositus, Dio-
 nantium deuehitur. Inde Mosa ex-
 cepit, & prodigia plura patrantem
 vidit. Namurci septenni puero, per-
 petuis tenebris iam inde ab ipso
 ortu, damnato, gratissimum Solis
 lucem

Hugo si-
 bi, &
 menti
 restitu-
 tus,

piè mo-
 ritur.

S. LAM-
 BERTVS
 Trium-
 phans,
 Leodiū
 reuehi-
 tur:
 & in iti-
 nere
 prodigijs

lucem ostendit, Andanæ, Iuuenem *se nobi-*
 è Clero moribundum, & iam ani- *litar.*
 mam agentem, salutis, vitæque resti-
 tuit. Hoij contracto gressum expe-
 ditum impertijt; quem Parentes,
 inusitatum spectaculum stupentes,
 ambulantes viderunt.

Porro Leodij, vt ab amantissimis
 filijs exceptus sit, cum iudicauerit, se *Author*
 oratione suâ consequi non posse an- *antiquus*
 tiquus Author, qui omnibus rebus *ipsi Tri-*
 gestis, quas hæcenus retulimus, in- *umpho*
 terfuit: ego multò etiam minus id *Synchro-*
 mihi sumendum iudico. Fuit ille *nus.*
 Cathedralis Ecclesiæ Leodiensis Ca-
 nonicus, vir pius in primis, & erudi-
 tus: cuius nomen hæcenus non pro-
 ditur, modestiæ studio, illud ipso
 celante.

Lubet eius verbis totam hanc
 Scriptionem claudere. Qui ad S. LAM-
 BERTVM TRIVMPHANTEM oratio-
 nem conuertens, ita ait:

I AM perlatus Leodium, quâ deuo- *Eius ad*
 tione susceptus sis, quanto honore Cui- *S. LAM.*
 P 5 *tatem Oratio.*

*et aem tuam coronaueris, dicant tui filij,
quos dulciter enutris, fortiter defendis,
misericorditer tueris: dicant altiori in-
genio, digniori eloquio; dentque meae
pusillitati veniam, qui fideliter Catholi-
ci, & Catholice religiosi, in caeremonijs
Domini, tuo patronatu, multis praemi-
nent ciuitatibus, sincere, & orthodoxae
fidei inuiolabilem firmitatem seruantes,
& per rationabile obsequium, quod
DEO exhibent, omnem haeresim, &
quidquid sanae doctrinae aduersatur,
destruentes.*

Relatus est hic TRIUMPHVS à for-
tissimo Martyre S. LAMBERTO, an-
no Seruatoris Christi 1141. 11. Kaléd.
Octobres; cum septennium Bullo-
nium Castrum Comes Rainaldus
tenuisset. Ad alium iam TRIUM-
PHVM eiusdem Martyris transea-
mus.

TRIVMPHI BULLONICI FINIS.